Magnus Heinason - Túrfrágreiðing
Yvirlitstrolingar. Túrur nr. 1006
Tíðarskeið 10-24/03 2010

Fólk frá HAV.: Mourits M. Joensen, Regin Kristiansen, Jens Arni Thomassen og Jákup Reinert.

Ábyrgd: Jákup Reinert, ið eisini var toktleiðari.

Endamál: Hetta var annar túrurin av vár-yvirlitstrolingunum í ár. Høvuðsendamálið við hesum túrum er at fáa til vega tilfar, ið skal nýtast í stovnsmetingunum av toski, hýsu og upsa, t.e. veiða í vekt og í tali, longdarbýti, vektbýti, aldursbýti, kynsbýti og kynsbúning av nevndu sløgum. Haraftrat skulu magar takast regluliga av toski, hýsu og upsa. Umframt skal vekt, tal og longdarbýti skrásetast fyri øll fiskasløg, ið verða veidd, og tilfar til aldursgreining av havtasku og svartkjafti skal fáast til vega.

Reiðskapur: 116 fóts kassatrol við 40 mm meskum í posanum. Steinshamn lemmar. Breitlar 60 og 120 m.

Kanningarøki: Trolstøðirnar eru lagdar kring allan Landgrunnin grynri enn 500 m, sí mynd 1. Hetta eru støðir, ið eru tiknar á hesum báðum túrunum í vár, t.e. bæði á seinasta túri (1004) og á hesum túrinum (1006).

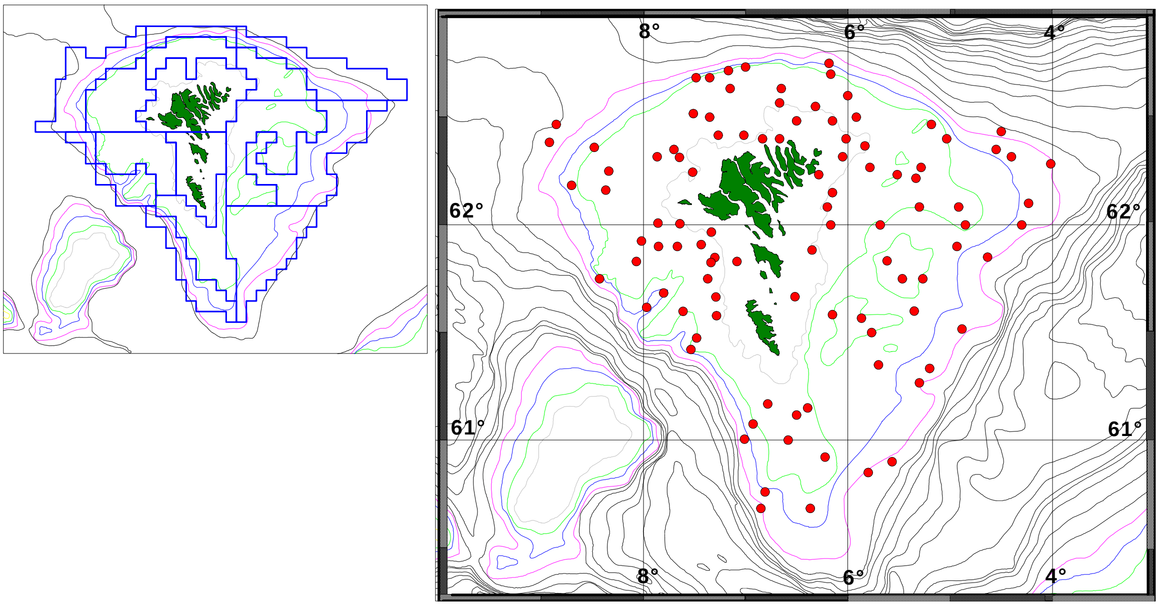

Mynd 1. Yvirlitstrolingar á vári við Magnusi Heinasyni. Landgrunnurin er býttur upp í 15 øki (myndin til vinstru). Ávíst tal á støðum verður tikið í hvørjum øki, tilsamans 100 støðir fyri allan Landgrunnin. Somu støðir verða tiknar á hvørjum ári.

Um túrin: Vit fóru av Havnini hóskvøldið 11/3 á midnátt. Av teimum íalt 100 trolstøðunum, ið verða tiknar á yvirlitstrolingunum á vári, vórðu 61 støðir tiknar fyrra túrin;

sostatt vóru 39 støðir eftir at taka á hesum túrinum. Byrjað varð at fiska fríggjamorgunin á eini støð í øki I beint norðan fyri Mykines, og so varð hildið á longur vestur og síðani suðuryvir vestanfyri. Leygarkvøldið 13/3 varð skurður tikin við termistorketu. Týskvøldið 16/3 sigldu vit inn á Toftir, har vit landaðu tíðliga morgunin eftir. Síðani varð farið útaftur at taka seinastu støðirnar. Leygarmorgunin 20/3 var seinasta støð tikin har norðuri á Munkagrunninum; síðan varð siglt á Toftir at leggja veiðuna upp, og so var farið á Havnina, har vit komu umleið kl. 17^{00}. Tað viðraði væl á øllum túrinum, tó undantikið næstseinasta dagin, men sum heild eydnaðist túrurin væl, og ætlaða talið á støðum varð tikið. Tað eydnaðist ikki at taka punt II,1, hóast roynt varð tvær ferðir (fast, skrætt); í staðin varð puntur II,13 tikin. Puntur XII mátti takast tvær ferðir, tí yvirbreitilin slitnaði fyrru ferðina.

Prøvataking: Veiðan varð viðgjørd sambært sýnishandbókini og kanningarætlanini, og eitt yvirlit yvir tal á nytru- og magaprøvum av ávikavist toski, hýsu, upsa, havtasku og svartkjafti sæst í talvu 1 niðanfyri. Samstundis sum nytrur vórðu tiknar, varð eisini skrásett longd, vekt, kyn og búningarstig, og regluliga vórðu magar av toski, hýsu og upsa tiknir og kannaðir umborð.

Talva 1. Yvirlit yvir nytru- og magaprøvar á Magnus Heinason túri nr. 1006.

Toskur	Toskur	Hýsa	Hýsa	Upsi	Upsi	Svartkjaftur	Havtaska
Tal á nytraðum fiski	Tal á magum	Tal á nytraðum fiski	Tal á magum	Tal á nytraðum fiski	Tal á magum	Tal á nytraðum fiski	Tal á nytraðum fiski
305	109	396	89	269	69	46	16

Tal á nytraðum fiski tilsamans:	1032
Tal á magum tilsamans:	267

Nær verða prøvarnir upparbeiddir: Ynskiligt er, at nytrurnar skulu vera lisnar, og øll data løgd inn í databasu sum skjótast, helst áðrenn 14. apríl.

Fyribils úrslit: Ikki fyrr enn nytrurnar eru lisnar, og øll data frá túrunum eru løgd í basu, ber til at siga nakað nágreiniligt um úrslitini av yvirlitstrolingunum á vári í ár, men nøkur ávegis úrslit skulu takast fram. Talva 2 vísir yvirlit yvir veiðuna av teimum ymsu fiskasløgunum á hesum túrinum; 37 fiskasløg vórðu veidd íalt umframt mathøgguslokk, agnhøgguslokk, hummara og ymiskt annað, ið er bólkað sum skrambul, t.d. grót, krossfiskar og igulker. Í somu talvu sæst eisini, á hvussu nógvum støðum, tey einstøku fiskasløgini eru fingin, t.e. hvussu vanlig tey eru. Nógv mest varð fingið av toski, og síðan koma ávikavist hýsa, lítli kongafiskur og upsi. Toskur varð fingin á 87% av støðunum, hýsa á 85%, lítli kongafiskur á 79% og upsi á 77% av støðunum.

Um allar støðirnar í vár verða lagdar saman (báðir túrar), fæst ein heldur øðrvísi mynd (Talva 3). Á teimum 100 støðunum vórðu veidd 46 ymisk fiskasløg, ið er nakað fleiri enn vanligt; umframt vórðu hummari og 3 sløg av høgguslokki fingin. Nógv mest var av toski, og síðan koma ávikavist hvítingsbróðir, upsi, hýsa, lítli kongafiskur og gulllaksur. Hýsa varð veidd á 87% av støðunum, toskur á 86%, upsi á 83% og lítli kongafiskur á 72% av støðunum.

Størsti denturin á hesum túrum verður lagdur á tosk, hýsu og upsa; men eisini fyri onnur sløg fast ein ábending um, hvussu nógv er til. T.d. er hvítingsbróðir vaksin nógv seinastu 4 árini og tykist vera heilt væl fyri, og longa, brosma, lítli kongafiskur og

gulllaksur tykjast eisini væl fyri; hinvegin hevur verið lítið til av svartkjafti seinastu 4 árini.

Á myndunum 2-4 sæst veiða upp á roynd frá yvirlitstrolingunum á vári (allar 100 støðir) fyri ávikavist tosk, hýsu og upsa. Veiða upp á roynd verður vanliga nýtt sum eitt mát fyri, hvussu stórir stovnarnir eru í vekt. Tølini fyri upsa skulu tó takast við stórum fyrivarni, tí slíkar yvirlitstrolingar vísa seg at vera rættuliga óneyvar fyri upsa; hetta skyldast m.a., at upsi ofta gongur í torvum. Verður rakt við eina torvu, so fæst nógv, annars fæst lítið, og úrslitið sigur tí ikki so nógv um, hvussu nógv er til í øllum økinum. Nakað tað sama ger seg galdandi fyri tosk í gýtingartíðini, sum er nú í mars. Tá savnast hann ofta og stendur tættur í smáum økjum. Verður tóvað á tílíkum økjum, fæst nógv, uttan at tað neyðturviliga merkir, at stovnurin er stórur.

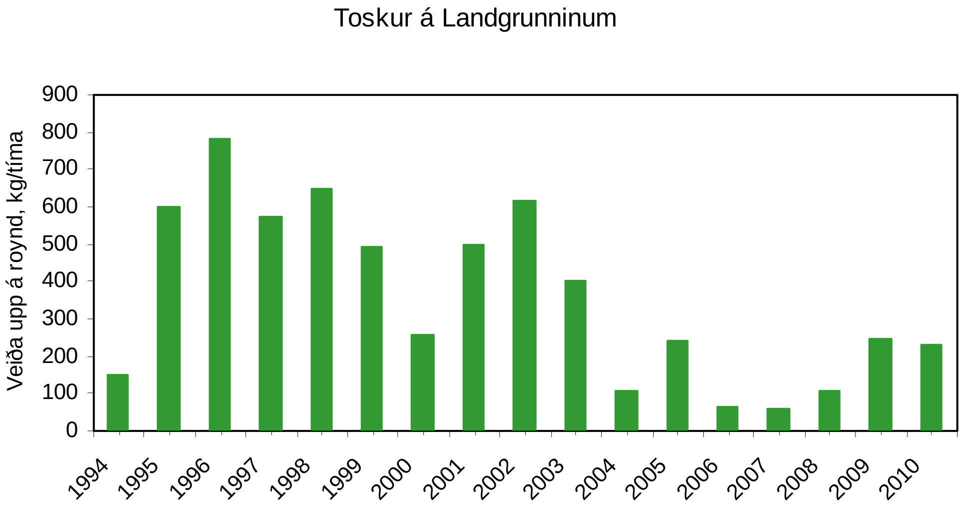

Mynd 2. Veiða upp á roynd fyri tosk frá yvirlitstrolingunum á vári.

Við tí stóru roynd, ið er undir Føroyum, vil tilgongdin av ungfiski tey einstøku árini í stóran mun gera av, hvussu stórir stovnarnir eru. Av tí sama er stórur partur av stovnunum ungur fiskur. Og bæði stovnur og veiða vilja vera skiftandi ár undan ári, tí tilgongdin er skiftandi. Vektin á einstøku fiskunum hevur sjálvandi eisini týdning fyri, hvussu stór stovnsvektin er. Í ár vóru bæði toskur, hýsa og upsi hampiliga væl fyri.

Á mynd 2 sæst, hvussu skjótt toskastovnurin kom fyri seg aftur eftir tey sera vánaligu kreppuárini, og var orsøkin teir sera góðu árgangirnir frá 1992 og 1993. Eisini hýsa vaks skjótt (Mynd 3), og var tað her 1993 og 1994 árgangirnir, ið skaraðu framúr. Góð tilgongd hevur síðan fingið allar tríggjar stovnar at vaksa, men frá 2002 er toskastovnurin nógv minkaður til søguliga lág virði. Síðan 2007 er stovnurin vaksin aftur, men enn er langt eftir til støðið tey góðu árini; úrslitið í ár var eitt vet lægri enn í fjør. Alt bendir á, at toskastovnurin er í menning aftur, men júst hvussu nógv er trupult at meta um bert út frá hesum kanningum. Ikki fyrr enn nytrurnar eru lisnar um einar tvær vikur, kann aldursbýtið í stovninum verða roknað, so at m.a. støddin á nýggjum árgangum kann verða mett. Men umráðandi er, at smáfiskurin fær frið at vaksa, so at toskastovninum veruliga kann koma fyri seg aftur.

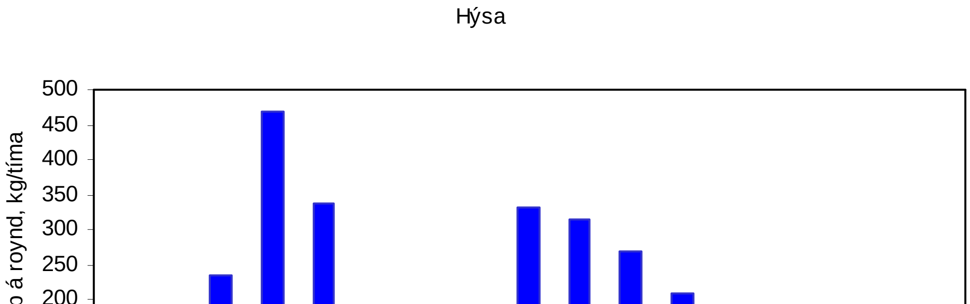

Mynd 3. Veiða upp á roynd fyri hýsu frá yvirlitstrolingunum á vári.

Fyri hýsu er veiðan upp á roynd støðugt minkað síðan 2002, og var úrslitið í 2010 á leið tað í 1994 (Mynd 3); størsta orsøkin til hesa minking stavar helst frá vánaligari tilgongd í nógv ár. Minkingin seinasta árið var ikki stór, og nakað av smáari hýsu, gýtt í fjør, varð fingin í ár, so helst eru glottar fyri stavn eisini fyri hýsu.

Havandi í huga ta stóru óvissu við slíkum kanningum av upsa, so er ein varislig niðurstøða helst, at upsastovnurin hóast í minking enn er lutfalsliga væl fyri (Mynd 4).

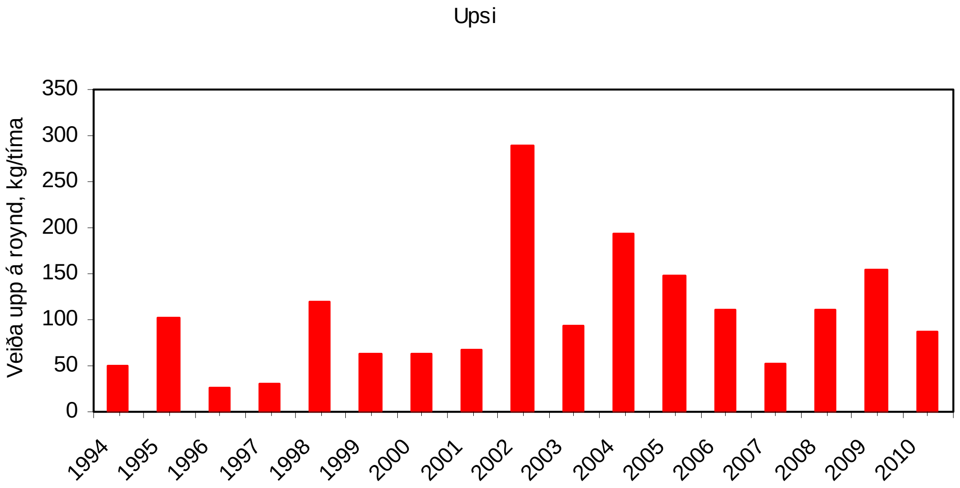

Mynd 4. Veiða upp á roynd fyri upsa frá yvirlitstrolingunum á vári

.

23. mars 2010 *<u>Jákup Reinert</u>*

Talva 2. Yvirlit yvir veiðu pr. fiskaslag á túri 1006 39 støðir íalt		
Fiskaslag	**Veiða, kg**	**Støðir við fiski, %**
Toskur	13070.730	87
Hýsa	2170.100	85
Lítli kongafiskur	1449.377	79
Upsi	964.061	77
Hvítingsbróðir	357.377	41
Longa	340.625	51
Gulllaksur	329.498	31
Stóri kongafiskur	270.945	31
Trantkongafiskur	255.285	10
Reyðsprøka	205.022	44
Hvítingur	121.102	23
Knurrhani	112.564	44
Brosma	109.655	28
Havmús	109.646	5
Sandsprøka	96.008	41
Glaskvoysa	86.483	26
Havtaska	85.915	26
Svartkjaftur	73.302	13
Skrambul	72.065	77
Tunga	60.085	72
Blálonga	44.790	10
Lálla	36.154	10
Mathøgguslokkur	35.960	62
Halahvassa skøta	31.690	5
Silvurmurtur	27.799	8
Spískaskøta	24.920	3
Búksvarti hávur	10.901	3
Lítlabrosma	10.145	5
Liri	7.315	3
Hummari	5.831	10
Agnhøgguslokkur	5.805	15
Rognkelsi	5.225	3
Kalvi	4.470	3
Klingruskøta	2.867	5
Hvassasprek	2.627	15
Bláriddari	2.172	5
Nebbasild	1.203	13
Longubróðir	0.685	3
Kjaftsvarti kongafiskur	0.274	3
Kryttlingur	0.229	3
Makrelur	0.080	3

Talva 3. Yvirlit yvir veiðu pr. fiskaslag á vári 2010
Báðir túrar tilsamans - 100 støðir íalt

Fiskaslag	Veiða, kg	Støðir við fiski, %
Toskur	23286.999	86
Hvítingsbróðir	12496.538	56
Upsi	8671.563	83
Hýsa	5374.017	87
Lítli kongafiskur	3897.238	72
Gulllaksur	3810.128	26
Longa	1375.837	63
Hvítingur	608.416	38
Reyðsprøka	553.014	41
Stóri kongafiskur	543.680	33
Silvurmurtur	510.631	6
Brosma	468.006	43
Trantkongafiskur	311.167	6
Knurrhani	301.081	34
Svartkjaftur	279.830	15
Skrambul	276.794	82
Blálonga	222.540	10
Tunga	209.152	62
Sandsprøka	174.508	39
Kalvi	165.345	3
Havmús	161.543	3
Havtaska	153.130	24
Glaskvoysa	115.572	13
Kjaftsvarti hávur	103.840	2
Mathøgguslokkur	99.962	45
Hvassasprek	73.245	24
Rognkelsi	58.575	9
Lálla	42.670	5
Tindaskøta	41.901	6
Halahvassa skøta	31.690	2
Spískaskøta	24.920	1
Agnhøgguslokkur	19.701	11
Svartkalvi	16.600	1
Liri	13.375	2
Búksvarti hávur	10.901	1
Steinbítur	10.350	2
Lítla brosma	10.145	2
Hummari	5.831	4
Klingruskøta	2.867	2
Bláriddari	2.172	2
Sild	1.703	2
Nebbasild	1.482	9
Rossamakrelur	0.778	3
Longubróðir	0.685	1
Makrelur	0.500	2
Eledone	0.266	1
Lítli prikkafiskur	0.260	1
Kryttlingur	0.229	1
Glýsufiskur	0.170	1
Norskakvoysa	0.018	1
Lakssild	0.001	1